

РОБОЧИЙ НАРОД

ROBOTCHY NAROD

THE WORKING PEOPLE

ПОРЯДКОВЕ ЧИСЛО 123.

ОРГАН ФЕДЕРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ СОЦІАЛ-ДЕМОКРАТИЇ В КАНАДІ.

REGULAR NUMBER 123.

РІК V.

Ч 6.

СЕРЕДА

6. ЛЮТОГО. 1913.

WINNIPEG, MAN.

WEDNESDAY, FEBRUARY 6, 1913.

No. 6.

VOL. V.

Провідниця конвенція відбудеться дні 22 лютого в Вінниці. Просить ся товарищі фармерів о громадній участь.

НОВИНКИ.

Дні 24 с. м. арештовано товарища Дебса, бувшого соціалістичного кандидата на президента Зл. Держава під закидом, що від хотів вислати одного із съїдків проти соц. газети „Апіл ту Різен“, поза границю держави.

Дебс сказав, що прокуратор наяв якогось арештантів, котрій зголосився до него, а представлючи йому своє положення, просив о підмогу, аби опустити Зл. Держави. Дебе не уважаючи ся за „нікий підступ“, обіцяв вистаратися йому о громні, а тимчасом той падло не думав уткніти з Зл. Держав, а пішов і оповів все прокураторові. Прокуратор тепер мстить ся на Дебсі. Але коли справа рознінеслась в суді, то тоді вийде багато капіталістичних злодійств на съїдло денні. Дебс зложив 1000 дол. кавці і зістав освободжений. Процес його розпочине ся в маєго року.

Морган і становий троєт поборюють не тільки юнію робітників в фабриках стальового троstu, а має замір розпочати борбу з будовляними юніями в Чікаго. Морган обіцяв будівляним контракторам в Чікаго 60 тисяч дол. якщо сі алькоавтують 75000 будівляних робітників.

В Сент Луїс, затрояла компанія 50 жінок. До сї пори хто працював для сї компанії, той міг купи-

ти собі в неї і обіл, але 28 січня по такім обіл заслабло більшими кандидатами до налаго 50 робітниць.

Китайці постувають вперед. Недавно відбувся в Нанкіні конгрес, в котрім взяло участь 300 делегатів. На конгрес ухвалено розвивати свободні республіканські інституції і пропаганду засад соціалізму. Новий засад партії складається з директорів і 30 радників. Найважнішим ділом сего конгресу є зтворене соціалістичного днівника „Китайський Республіканець“, редактором котрого вибрано тов. Масу, приватного секретаря Сунятсена. І той народ, з котрого наємівниця наші „культурні“ і великовчені, не тільки що склинув ціаєріїзвів ресницькі, але і докладає нині всіх старань, щоб не лишилася і на крок відсно культурних народів. А щож ми?

Victoria Park, Man. Дні 28 січня відбувся тут мітинг в хаті т. Починка, на котрому говорили вертаючи з Вінниці т. П. Люта. О. Вирозуб та, П. Швець. Була обговорена справа „друнку \$35 000000“ відтак ухвалено резолюцію проти сего. Товариши П. Олек, А. Чорний та В. Починок прибіція докінчили зорганізовані в Вікторія Парк відділу Ф. У. С. Д. а також приїхали на конвенцію 22 лютого.

На конвенції англійської робітничої партії, котра числила около три мільйони робітників, ухвалено поприрати в парламенті справу рівно-управнення жінщин. Нікий робітничий, посол не съїздив голосував за білом, де не буде загвартона права голосування для жінок. Отже тепер під час слідуючих виборів, всі суфражистки доносять рос. часописи як до сенату з про-

стки будуть агітувати за робітничими кандидатами до парламенту.

Один фабрикант в Вестер, зложив перед комітетом конгресу зізнання, що убрана, за котре платить ся в шторі 18 доларів, компенсує фабрикантів всего по три долари разом з працею і матеріалом. Убрана такі фабриканти продають купцям по 8 дол. а купці знова відродують публіці по 18 доларів, значить шість разів дорожче, чим воно коштує. В сей спосіб роблять ся мільйони!

На Уграх відбулися велічезні зібрання соціал-демократичної партії для автостратована проти правительства проекту виборчої реформи. На всіх зібраннях ухвалено вийти на генеральній страйк, котрій має розпочатися 29 лютого.

Англійські суфражистки хопились нової методи боротьби. Вони почали посыкати в пачках бомби. Скорі тільки таку пачку отворили ся, бомба сейчас запалюється. Урнники на початках подіставали листи з погрозами, що суфражистки пічнуть посыкати такі пачки, що отворенем будуть експлодувати. 20 січня суфражистки знова повибивали виставові кінка в Лондоні. 15 із них арештовано і засуджено по кільканадцять тижнів тюремного арешту.

В Берліні засуджено пона Якля на 3 місяці тажко-го арешту за те, що сей „святий“ насилував ученика в школі, де був катехито. Та ся кара абсолютно мала за таке переступство.

Алміністраційна влада як доносять рос. часописи звернула ся до сенату з про-

сі від Греків чо Римлян. І ці богато різних жовнірів.

Делегати з балканських держав, зірвали чіора мирні договори, даючи рівночасно турецьким делегатам відповідну віту. Війна розпочнеться на ново. Коли турецьке правительство згодилось на відступлення Адріянополя, балканські делегати вернулись знова до зірваних укладів.

Балканські держави стягають свої війська під Адріянополь і сподіються, що по кількох атаках, місто се вже обслаблене піддасться.

Відносини російсько-австрійські знова стрінно напруженні. Тепер розходитьсь інформація про границі Альбанії. Австрія бажає, аби Альбанія занимала найтільки ті землі, де жив населення сербське і грекське, Росія стоїть проти цього.

Балканські і турецькі війська готовлять ся до війни, котра має розпочатися дні 3 лютого.

Болгари і Серби, що облягають Адріянополь, мають замір перше збомбардувати се місто а підтак пропустити штурм і сплюз добути його.

Американські пані, бачучи що „вірне“ стадо відправляє від іхньої науки, а через се змінюють ся іхні доходи, ханочують ся крім промівства різних „бізнесів“ які тільки трафляють ся. Одні, як вже писалимо про Чікаго з властителями домів рончости, другі агентами для зваблювання скебів компаніям, а ще йкі бандитами і т. п. На дніях в місті Лос Анджелес цією поштою стало тайними поліціянтами. І чи ж се не по „божому“?

Спростоване.
В минулому числі „Р. Н.“ через похибку ми подали, що в Ельвудськім локальному Іван Панчинак є касієром а Г. Панчинак контролює. Отже річ має ся проти, що і сим простуємо.

ПОСЛІДНІ ВІСТИ.

Телеграми доносять, що між турецьким військом вибух бунт. Під Чатальджою зведено досить кріаву битву, бо привезено до столи.

Я МІСТЕР ЗАПОРОЖЕЦЬ!

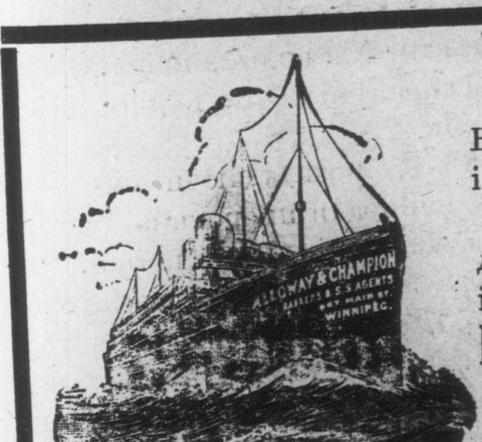
Вже приїхав до Канади для науки, веселення і забави руського люду.

Се один з найкращих календарів і коштус лише 45 шт.

Хто замовить 5 примірників, той дістане один даром.

Пишіть за ним сейчас, на слідуючу адресу:

RUSKA KNYHARNIA
850 Main St.
Winnipeg, Man.



Почта і змінне коштус разом лиши 2 центи від 1 долара.

Люди, котрі не у Вінниці можуть до нас прислати гроши або чеки разом з адресом в краю а ми вішлемо і реценіс пішлемо.

Ми також продаємо шіфкарти до краю і мініамо гроши.

Продажмо марки країн і канадські.

Офіс відкритий що дні від 9 до 7, а в суботу від 9 рано до 9 вечором.

ALLOWAY & CHAMPION
БАНКЕРИ І КОРАБЕЛЬНІ АГЕНТИ,
C.GENIK, УПРАВИТЕЛЬ ЗАГРАНИЧНОГО ВІДДІЛУ.

667 Main St.

Winnipeg, Man.

РОБОЧИЙ НАРОД

орган української соціал-демократії в Канаді.
Виходить що тиждня.
в Вінніпегу, Ман. [Канада], під ч. 144 Higgins Ave.
Редактор і адміністратор Ів. Навізовський.

Передплатна виносить \$2.00 на рік, за границю так само

"ROBOTCHYJ NAROD"

(THE WORKING PEOPLE).

THE OFFICIAL ORGAN OF THE
UKRAINIAN SOCIAL DEMOCRATIC FEDERATION.
(Affiliated with the S. D. Party of Canada).
THE ONLY UKRAINIAN SOCIALIST PAPER IN NORTH AMERICA
Published weekly by
THE "ROBOTCHYJ NAROD" ASSOCIATION
at 144 Higgins Ave. Winnipeg, Man.
J. NAVIZOWSKY, EDITOR, - AND MANAGER.
Subscription \$2.00 a year.

Address: Адресуйте:
"ROBOTCHYJ NAROD"
Box 3542 (Sta. B.) Winnipeg, Man. Can

Рік 1912 в Європі.

Надзвичайно остра форма борби перейшла в 1912 р. в Європі. Європа звернула на себе увагу цілого світу не тільки своїм воєнними експедиціями, але й борбою соціалізму з капіталом.

Еще в 1911 р. цілий ряд держав був захоплений недостатком продуктів. Бракувало тут не ріжних вин, овоців, лікарів та шампанів, що плють і їдять капіталісти, а бракувало продуктів, котрі є конечними до животіння робітничої класи. Бракувало много продуктів і селянам. Капіталісти діючи робітникам не мясо а тільки кістку за їхню тяжку працю, зауважали, що і від того так скучного зарібку, все таки робітники відривають по куску він науку, та підмогу політичним і економічним організаціям, котрі ведуть борбу з тими галапасами, що хотять стати володітелями всіх продуктів витворені чужою працею. Капіталісти зауважили, що і селянство заворушилося між собою. Як-ж не зробити напад, як не кинутись на ті гроші, котрі йдуть в політичні і економічні організації??...

Господарський продукт, котрий купувався в селянства за безцін, продавався си по містах Європи за подвійну ціну. Мисло стало рідкістю. В Берліні стали істи і свободно продавати не кінське а писяче мисло. В Парижі і Лондоні, робітники раді, коли можуть мати кусок конячого мисла. Хліб подорожній. Бараболі тоже піднеслись в ціні. Відповідно самому, піднеслись ціни і на других товарах коневиці джити робітника і селянині. А зарібки коли не знижились, то стояли на місці. Борба була конечна. Лучше зорганізовані робітники, донині були дати відпір жадним апетитам капіталістів. І англійські робітники зробили се. Вони тільки піднесли знамя борьби, так їх сейчас в майнах перервалася всяка робота. Пересяті курсувати пароходи, железніци; застновились варіанті і декотрі фабрики. Майнери домагались закону о мінімум заробітнії платні!

Ціла Англія дрожала від цього страйку.

І правителство Англії, бачучи, що страйк сей спричинить руїну, рад-не-рад, поспішило віноперек більшості капіталістів і внесло закон хотій компромісовий, то все таки закон на основі жданів майнерів.

„Панове капіталісти! Уважайте на свою захланність, бо ми відповімо вам війною за соціалізм!“ — сказали робітники, і закон о мінімум заробітнії платні зістав охрещений в 1912 р.

В Росії також ясно стало з кінцем року, що робітники стали споминати діла славних борців 1905 і 1906 років. Правителство розетрілюючи в Ленінграді 400 робітників, захоплені заглушили сим їхні жадання. Але робітники цілії Росії відповіли на се правителству масовими протестами, грандіозними страйками і демонстраціями. Особливо здорово запротестували робітники за обмеження їхніх і так скучних політичних прав.

Коли робітники західної Європи в борбі з капіталом показали свою силу і записали на сторінках класової борьби нову побуду, то російська робітниця класа своєю унертою боротьбою і енергією показала цілому світу, що робітничий клас так необхідна є політична свобода, як необхідний є воздух до життя.

Ледви закінчилася італійсько-турецька війна, як вже можна було замітити, що два політичні союзи, котрі зорганізувались в Європі, хотять напасті на ті турецькі провінції, котрі могли быти ринками збуту їхніх товарів. Ті часи коли Європа панувала на всіх чужосторонніх ринках, давно минули вже. Вже більше чим пів століття, як Америка вступила на дорогу конкуренції, розвинула величезний промисл, армію і флоту. Америка вспіла взяти також в свої руки таку старо-дворянську державу як Іспанія, відбираючи її цілі острови.

Рівночасно росли і другі держави. Далекі ринки не

були достаточними, треба було подумати о більших.

При сучаснім розвоїві пролетаріату і капіталістичної конкуренції, довго тривають безробіття та погані кризи. Треба ринків, треба і кровопролиття робітничої класи, — говорять капіталісти. І не бачили вони перед собою іншого виходу, як розбудити між балканськими народами релігійну ворожнечу проти Туреччини. Але опіля „чобіда“, яку віднесли балканські держави над Туреччиною, не є жарт перестрашлив капіталістів Європи. Вовчі апетити побідоносні, збурila всі плани їхніх покровителів. І тут власне заговорив той, кого вони найбільш думали задурювати.

Коли передше, при розпочатю балканської війни, задумено протест турецьких і балканських соціалістів, — то задушити протест цілого інтернаціоналу, показалось не в силі, бо робітники Німеччини, Австро-Угорщини і інших держав устроили 100,000 демонстрацій і заявили: „Віна, віні!“, „Нам робітникам світа треба тільки внутрішньої гійни“. Коли ж власти обявлять війну він, то ми виповімо її внутрішньої гійни“, — так сказали один старий ветеран на соціалістичному конгресі в Базелі. На конгресі сім зібралися делегати 23 держав світу, в числі 548 осіб протестуючи проти війни. І сей протест склонив великих держави заговорити о необхідності мира.

Коли пролетаріят більше розвивав свою діяльність, тим ясніше ставало, що війна буде прикорочена.

Загально про 1912 р. скажемо, що в нім ішли майже всі самодержавні правительства, котрі з заступлені конституційною управою,

робітники поставили собі за задачу здобути мінімум заробітної платні,

російські робітники показали, що без політичної борьби, без політичної свободи нема можливості мирно вести класову борьбу,

своїм вмішанням ся в війну соціалістам показав, що тільки він один стоїть на сторожі спокою, і що робітнича класа в одніока оборонцем спокою і противником війни.

Коли наші читачі схочуть зрозуміти се, тó побачать, що піддержуючи соціалістичну партію, соціалістичну пресу, вони тим самим приближають ся до дня, в котрім всі народи під червоним прапором соціалізму стануть братами, стануть одним суспільством, суспільством праці.

Максим Горкій.

Один із королів республіки.

[Пер. М. Попович.]

Соціалісти — пісок в машині житя, пісок, який проникає всю розстрою правильну роботу механізму. В добром правителству не повинно бути соціалістів.

В Америці они родяться. Значить — люди в Вашингтоні не вловін ясно розуміють свої задачі. Они повинні позбавляти соціалістів горожанських прав. Се вже найменше. Я говорю — правительство повинно стояти близьше житя. Для того всіх його членів повинно ся набрати з поміж міліонерів. Так!

— Ви дуже солідний чоловік! — сказав я.

— О, так! — згодив ся він, потверджуючи кидаючи головою. Тепер з його лиця зовсім счезло все дитяче і на шоках явилися глубокі морщини.

Мені захотіло ся спитати його про штуку.

— Як ви відносите... почав я, но він підняв пальці і заговорив сам:

— В голові соціаліста — атеїзм, в животі унього — анархізм. Його душа отримана Діяволом, крилами без умstu і злоби... Для борбі з соціалістом необхідно треба міліє релігії і війська. Релігія — проти атеїзму, військо — для анархії. Спершу — насилте в голову соціаліста олова церковних проповідей. Їсли се не вилічить його — нехай військо накидає йому олова в животі.

Він самоувірено кивнув головою і твердо сказав:

— Велика сила Діявола!

— О, так! — радо притакнув я.

Вперше обсервував я силу впливу жовтого Діявола — золота в такім якім виді. Сухі, подірявлені подагрою і ревматизмом кости старика, його слабе, знищено тіло в міцкі старі скіри, вся та невеличка купа старого съміття була тепер одушевлена холодною і жорстокою волею жовтого Отця ложі і духового зіпсути. Очі старика блестіли, як дві нові монети і цілій він став кріпішим і натуруальнішим. Тепер він єще більше виглядав на служащого як я же аван, хто його пан.

— Що ви думаєте про штуку? — спітав я.

Він поглянув на мене, повів рукою по своєму обличчю і стер з нього вираз жорстокої злоби. Знова щось то дитяче явилось на съмітті лиці.

— Як ви сказали? — спітав він.

— Що ви думаєте про штуку?

— О! — спокійно відізвався ся він. — Я ще думаю о ній, я є просто купую...

— Мені се звісно. Но може бути, у вас є свої погляди і вимоги для нього.

— А! Розуміється ся, я маю вимоги... Она повинна

бути забавна, ся штука, — ось чого я вимагаю. Треба, щоби я съміяв ся. В моїм ділі мало съмішного. Необхідно покропити мозок іноді чимнебудь успокоючим... а іноді визиваючим енергію тіла. Коли штуку роблять на стелі або на стінах, она повинна визивати апетит... Реклами належить писати самими лучшими, якими фарбами. Треба, щоби реклама схватали вас за ніс здалека, аще з мілю від неї відразу привела буда она зве. Тоді она вартоєна втратцю на ю грона. Статуї або вази — завсіди лучші з бронзу, чим з мармуру або фарфору. Прислуга не так часто зломить бронзу як фарфор. Іуже гарно — борба когутів і ловля щурів. Я видів ся в Лондоні... дуже гарно! Бокс — також гарно, по не повинно се допускати убийства... Музика повинна бути патріотична. Марш — ся завсіди гарно, но найкращий марш — американський. Америка — найлучша країна світу — ось чому американська музика найкраща з всіх в съвіті. Гарна музика завсіди там, де гарні люди. Американці — найкращі люди землі. У них більше всего грошей. Ніхто не має стільки грошей, що ми. Тому до нас прийде невдовзі цілій світ...

Я слухав, як самовдоволено балакало ся хоре дітія і в діяльністю думав о „дикарях“ Тасманії. Говорять і они також людьми, но в них, всеож таки, розвинуті естетичні чутки.

— Ви буваете в театрі? — спітав я старого раба жовтого Діявола щоби спонити хвалені ся країною, яку він споганив своїм життям.

— Театр? О, так! Я знаю, ся також штука! — впівнено сказав він.

— А що вам подобається в театрі?

— Гарно, коли богато молодих дам декольте, а ви сидите висше них! — відповів він, подумавши.

— Шо ви любите більше всего в театрі? — спітав я туманючи.

— О! — викликнув він, рознявши рот на всю ширину щок. — Розуміється ся, артисток, як всі люди...

— Іноді артистки гарні і молоді — они завсіди інтересні в штуці. Но трудно вгадати відразу котра дійсно молода. Они всі так добре притворяються ся. Я розумію, ся іх ремесло. Но іноді думаш — ага! Ось ся дівчина! Потім показує ся, що єй підіється літ і она має не менше двох соток любовників. Се вже неприємно... Циркові артисти лучші чим театральні. Они майже завсіди молодіші і більше гнучкі...

Він, видно, був добрим знатком в сім ділі. Навіть я, закоріній грищик, все житє бродивший в агріценю, багато довоїда ся від нього вперше.

— А як вам подобається ся вірш? — спітав я його.

— Вірш? — запітав він, опускаючи очі на черевиці і наморщивши чоло. Подумав і кивнувши головою.

— Вірш? О, так! Мені дуже подобаються вірші. Житє стане дуже веселим, коли всі зачнуть друкувати реклами віршами.

— Хто ваш улюбленій поет? — поспішив ся я поставити друге питання.

Старик поглянув на мене здивовано і поволи спітав:

юю. Треба, що. Необхідно ючим... а роблять на апетит... ми, якими за піс з дауда она зе. Статуї або армуру або інш як фарурів. Я видів ж гарно, по кни повинна то, но най- найлучша книга найкрам, де гарні У них більшій, що ми.

се хоре діл. Говорять озвите есте-

старого раба країною, яку тута! — впе-

колте, а ви-ши?

? — спітав я

на всю ши- всі люди... ді інтересні ційсно моло- зумію, се їх чина! Потім менше двох циркові арти- гіди молоді

ділі. Навіть в згіршенню,

спітав я його. чи на череви- зни головою О, так! Мені в веселим, ко- шився я по- повоми спи-

— сказав він уду я любити.

чи піт з чола.

а книжка. Я

н. — Я люблю ську. Они оби- береш їх в ру- обі все, що по-

в я і уважно- ли всякий су- кріслі, як ви- видно, що він

чи нігті — се- ки а другу со- цифри. Они вік, ясли скоче- от правитель-

Нехай люди сю височину. обів довкру-

бу. Не всяка по ній топ-

ро науку? —

і поглянув в и котра годи- шок на палець, о вів вздихнув

если в них до- очні. Но в кни- кі роблять кни-

жки — мало заробляють, я думаю. В краю, де всякий занятий ділами, нема кому читати книжки... Так, поети злі, тому що в них не купують книжок. Правительство повинно добре платити писателям книжок. Стій чоловік завсіді добрий і веселий. Єсли взагалі потрібні книжки а Америці, треба наняти добрих поетів і тоді зробити всі книжки, які для Америки потрібні... Ось і все.

— Ви трохи видно опреділяєте науку! — замітив я. Він опустив вікі і задумався. Потім знова відкрив очі і впевнено продовжив:

— Ну, так, учителі філософії... се також наука. Професори, акушерки дентисти, я знаю. Адвокати, доктори, інженери. All right. Се необхідне. Добри науки... не повинні вчити дурного... Но учитель мої дочки сказав мені онде, що існують соціальні науки... Сего я не розумію. Я думаю се шкідливо. Добра наука не може бути дана соціалістом. Соціалісти взагалі не повинні творити науки. Наука як почтівна або забавна робить Едісон, так, фонограф, кінематограф се потрібне. А коли богато книг з науками, се алишн. Людям не потрібно читати книжки, котрі можуть збудити в умі... ріжні суміші. Все на землі іде як потрібно... і взагалі нізачим мішати книги в ліла...

Я встав.

О, ви відходите? — спітав він.

Так! — сказав я. Бути може тепер, коли я відходжу, ви накінець, все таки, вінсните мені який зміл бути міліонером?

Він почав гикати і дрибати ногами, замість відповідей. Може бути се була така його манера съміяти ся.

Се привичка! — викликнув він, переводачи дух.

Що привичка? — спітав я.

Бути міліонером... се привичка!

Я подумав і поставив йому моє послідне питання: — Ви думаєте що бродаги, курді опіюма і міліонери — явища однакові?

Се, здає ся обидило його. Очі в нього стали округлі, забігли зеленою жовчю і він сухо відповів:

— Я думаю, що ви лихо виховані.

— До побаченя! — сказав я.

Він чесно провів мене на ганок і зупинив ся наверхнім ступені скідів, занято приглядати носикам своїх черевиків. Перед його домом лежала площадка, поросла густою, рівною по стриженню травою. Я ступав по ній і вівшав ся думкою, що вже більше не побачу сего чоловіка.

— Галло! — почув я поза собою. Обернув ся. Він стояв там на ганку і дивився на мене.

— А що у вас в Европі є здиці королі? — повільно спітав він.

— Мені здає ся они всі злишні! відповів я.

Він плюнув на право і сказав:

— Я думаю наняти для себе пару гарних королів, га?

— Поцо се вам?

— Забавно, знаєте. Я приказав-бим ім боксувати ся ось ту...

Він показав на площадку перед домом і додав тоном питання:

— Від першої до пів до другої, кожного дня, ге? По сіданню приємно пожертвувати пів години штуці...

Він говорив серією і було видно, що він усіх зусиль доложить, щоб перевести в діло своє желано.

— Поцо вам потрібні для сей цілі королі? — спітав я.

— Сего ту єще у нікого нема! — коротко пояснив він.

— Но видите королі деруться тільки чужими руками! — сказав я і пішов.

— Галло! — закликав він другий раз.

Я знову зупинив ся. Він все єще стояв на старій місці, всунувши руки в кишені. На обличю його виражалося щось то мріючого.

— Ви що? — спітав я.

Він помімриз губами і протяжно сказав:

— А як ви думаєте скільки се буде коштувати два королі для боксования, кожного дня пів години на протяг трох місяців, ге?

(Конець).

БІЛЯ ВОРІТ НЕДОЛІЙ.

Воєнний справоавадець одного російського днівника, Чужбіні, в письмі з Софії, головного міста Болгарії, мають ось таку чорну картану з теперішньої війни на Балкані:

...День і ніч приходять поїди з раненими. Тай не самі вже триомфальні витуки товаришать побідному походові Болгар. Ідуть за ними стони і сльози. Тепер, ко-там шпиталь, до котрого особливо вузко-шляховою же-

тільше довозять ранених.

Був ясний ранок, коли я ішов з сумовитою і тривож- ною топкою через огорожу кадетської школи. Приміщене там шпиталь, до котрого особливо вузко-шляховою же-

тільше довозять ранених.

Лініво перекидуючи іноді короткими речениями, майже мовчки, ішли люди. Одна тільки старенька жінка

звертала на себе загальну увагу. Побігла від гуртка до гуртка, питала про щось зворушенім голосом і робила якісні дівні рухи, мов плява.

Показую на неї сусідів.

— Сина шукає — відновів мені.

Серце стиснуло ся в мені.

— Біла воріт недолі! — машнуло мені по голові.

Увійшла ми на подібрь школи лічниці. Всіх обгорнув нервовий посіх, всі кинули ся до маленького зелінчичного двірця, звідки сірою стежкою тягнули ранені жовніри.

— Легко ранені!

Ідуть, куляючи, з пообізаними руками, з обезваженими головами. Всьміхаються, щасливі, що остали ся при житті, що вертають домів. Переїжджали щось дуже страшного, важкого — воскресають. Так говорять ім лікарі, радісні усміхи, а окружать їх, тиснуть ся до них жінки, старці, молодіж, питаютимо ся, розвідують ся.

— З якого полку?

— З шестого й первого.

— А 37-го не було з вами?

— Ні, сей був на право від нас — Бог знаєде!

— А тебе де ранило?

— В груди гранатом. До кости вирвало мясо. Ухочакож.

Що йоно тепер я побачив, що половина уха жовніра була відірвана і що остав ся з нього тільки кусником посінілого мяса. Той мертвий кусник біля молодого, всьміхненого лиця виглядав страшно.

— В нас офіцира в револьвер влучило, цілій рознесло, а йому самому тільки трохи плечі подрапало. Остався в рядах.

— Люди кохані! — підбігла тимчасом старенька жінка. — Чи не бачили ви моого сина?

— Як ми було на ім'я?

— Христо звав ся, Христо! Одинак то мій, сторожком був, дітят троє дівчаток оставив...

— А в котрім полку?

— Не знаю, кохані, „бранишар” був.

— Но а ми „тухларі”! — відповідають жовніри, покажуючи на червоні смуги на шапках.

— Що то значить — питаю одного — „бранишар” і „тухлар”?

— „Браншар” (від брашно — борошно) тому, бо смужка на цапці біла, як мукою поспана, а „тухлар” від випуски червоні мов цегла. З глупоти таке придумали. — А ти „русанак”?

— Так.

— Одного „русанака” забили в нас. Дісталася ся ми в два огні. Як косою стиснуло.

— А Турків?

— Також. Нізнати по крові на шанцах.

Нарах крик і сльозі, оглядаюмо ся, молода жінка і кількою дітят обіймають і стискають жовніра з рукою на тембліку. Жінка питається ся:

— Здоров єшь, Ганін?

— Здоров, „само река”.

Але жінка бачить, що ліва рука висить йому без сильно, хилит голову на рама мужа і від плачу трясеться. Жовнір мовчить, не потішає і йому також слози пливуть струями по обгорілім лиці.

Іду до шпиталю.

Тісно один коло другого стоять тапчани, але їх мають, тож поміж ними не землі лежать, „сламники” (сінники). Сестри милосердя нарікають на недостачу лічінчих матеріалів — на воєнівім терені нема навіть бандажів. Богато ранених неосмотрено, кинула ся гангрина, треба відтинати руки, ноги. Стони, скарги, кров, рани... В голові робить ся темно. Іду дальше там, де лежать вже осмотрено. Дивити ся на мене і всміхається ся невеличкий жовнір з блідим вусиком.

— Де тебе ранили?

— В ногу. Вже не болить. Турецькі кулі легко беруть. Кости не ломлять, мавзерівські, легкі...

— Щож, добре тепер?

— Богу дякувати. Гірше було, як почували ми в багати. То гірше, чим рана. Пришли ми до села, аж ту ка-зуть завертали і обходили неприятеля і там сковати ся? А треба. Положив ся я на бік — по плечі у воді. Як довго ми лежали, не знаю. Я почав дрімати. Аж нараз, як через сон чую, що наш підпоручик кричить і тручає мене: „Вставай, бу замарнеш!”, Ледви мене піднесли. Страшній ніч була, страшнена! А тепер, Богу дякувати, добре. Зле тільки, що Турки з нами. І по що тих бі-сурсманів кладуть разом з нами?

Слухаю і мимохіт гляжу в кут, де на „сламнику” лежить Турок.

— Вмер — каже жовнір — і ніхто не хоче винести, а треба — вже чути його.

В другій салі жовнір вмирає. Коло нього сестри милосердя. На сил

— 4 —

ведрами з наших жил. За на мовкли... Се підступ! Біми лежать вже маси постриялених і корчать ся в своїх ронах. За нами біжать соєки молодого, здорового миса на пожерта мишні...

„Сиругн! Марш! Марш!”

Тоді прибігає молодий симіл поручник О., ви-махує шаблею понад свою головою... я біжу за ним... чую його крик „Гурра!” Нараз обрає себ гине. Шабля летить на біл... пору-чник загойдає і валить ся тварею до землі... я біжу далі... не чую нічого крім шуму з лісу... чую тільки як олово свіце в ни-ших рядах, як всі падуть на ліво і право до землі. „Нідер! Шнель фазр!” Паду на землю і вичагаю кара-бін... Чому нема команди? Не кричить ніякий пору-чник, ніякий пілофіцер... діперва на двайцять кроків перед собою побачивим чо-ловіка... даліше ще одно-го... а нас тільки трохи...

Перший „цуг” лежить мертвий на стерні... що тече? Лоскот, стогні і крик... і знова шумить ліс... лежать і віддають тяжко... ані словечка... перед собою ка-рабін... дві компанії випо-внили наші просміки.

„Сиругн! Марш! Марш!” Передміною біжить голова, біжить тіло в сферу куль... очі спрямовані з землю. Дивись іде... іде мордерчий ліс...

„Сиругн! Марш! Марш!” Там заз корін' неприя-тель. Відриває нам руки і ноги!

Як він нас дусить! Як нас розриває!... Пере-вертається пострілені гру-ди, рушає подірванені го-лова.

Але що то? Машини за-

мовкли... Се підступ! Бі-жути за нами, і гнути на слі-по по головах коліть хре-бти... етона, рики... добийте! — просить ся... а кров теке потоками.

Наука капіталістам.

Добродійне стоварише-ні в Сан Франціско устроюю-ши, на котрій запрошено і соціалістичного мейора мі-ста Берклі, товариша Вол-сона. Тіket на сей обід ма-коштуватиме 3 долари. Під-час обіду будуть показувати кінематографом епіни з життя бідаків. Соціалістичний мейор ото відписав сему комітетові:

„Дякую вам за запроше-ні, але прибути не можу. Платити мейор в Берклі є за мала, аби міг позволити собі на такі люксуси. Нані-мажмо страшну дорожнечу. Трості і монополі обкрада-ють кожного мешканця Америки.

Волю дати сі три долари якісь бідній родині, за ко-тру можна купити бодай убрання для дитини.

Найважнішою причиною, задля котрої відмовляю-ють то те, що в 20 столітіо виглядає се по варварськи, аби сидіти при богатій обіді і приглядатися на образки, де представляється нужду в Сан Франціско.

Я не є таким добрим хри-стиянином, як ті що будуть там бавитися, але я переко-наний, що коли Христос з'явився ся нині на сьвіті і побачив сучасні суспільні відносини, то з невірюче-ною відповідью на сей пир, ко-трий є насьмішко з нужди бідаків”.

Lipton, Sask.

В нас був святій спокій,

коли було ще що продава-

ти та возити до елзвейтора. Тоді чоловічина і чайтіше до міста загошуває, і все ново-го щось почув, і в готель посту пив, сів'їкого вини, і другому голову розбив, а нині нічого ані руці. Возити вже нема що, гроши тоже нема вже, готельник не хо-че боргувати і венса єще да-леко. Але найтіре вже те, що котру газету не візмеш до рук, зачеси читати і все подибаєш щось про нашу кольонію.

Не думайте дорогі читачі, що ми видали гроши на якісні лурніці. О ні! Ми ось дали трохи французькому попо-ви, котрій тепер водить дів-чата іза наші гроши мол-ить ся по готелях. А коли нам не стане їсти, то підемо до готельника в Dussart і по-боргувмо дещо. А той, що посымів про нас щось напи-сати, то ми йому „дамо” вже. А коли знайде ся такий, що таки напише, то нам встидано не буде, бо ми ніяких газет не відмазо. Ми все таки тrimaємо по ста-рому. Наши тати також не читали „гадами” бу-ли.

Підслухав.

Montreal, Que.

На дніх контролна комі-сія, що була вибрана до сконтрольовання книг Ф. У. С. Д., провірила рахунки і знайшла все в порядку. Ширше справовдане по-дасть секретар Ф.У.С.Д. в слідуючім числі „Р.Н.”.

P. Kovalevich,

M. Pindus, I. Pindus.

На Народ. Дім в Лінніці зложили

По 1 дол.: Никола Пав-люк, Михайло Миронюк, Федор Стефанець, Дмитро Семенюк, Семко Гудал, Іван Бойчук, Никола Семенюк, Олекса Семотюк, Гаврило Пантелюк;

по 1 дол. і 25 цт. Грицько

Фостюк;

по 50 цт.: Юрко Капкій,

Василь Семотюк, Яків Семе-ніюк, Юрко Лесюк, Юрко Прокопюк, Петро Слобід-ник, Олекса Голян, Іван Бой-чук, Алін Семенюк;

по 25 цт.: Василь Семе-ніюк, Онуфрій Павлюк і

Нік. Максимюк.

Всім жертвовавцям скла-дається на сім місяці щира по-дяка.

I. Semotuk.

ПОШУКУЮ

свого шкірга Никола Щер-бу, з села Рознова, пов.

Снятин. До сей пори мав пе-ребувати в Мішкітані,

ОНт. Прошу зголосуватися

до: Wasyl Panteluk

546 Henry St.

Edmonton, Alta.

ПОШУКУЮ

Олексу Шлєцького, з села

Красного, пов. Калуш. Ми-

нувшого літа перебував в

Торонто, Онт. Хтоби знає

де він є, хай зголоситься ся до:

Michael Gruko

6 Ave East 428

Calgary, Alta.

ПОШУКУЮ

брата Степана Смальки, з

села Климковець, пов. Зба-

раж. Єсли хто знає де він є

то прошу зголоситься до:

R. H., Box 3542

Winnipeg, Man.

Позір! Позір!

Русини!

Хто хоче мати на своїм ве-слю або балю наявішму-зину, хай запроєті знаменитого руського музиканта

Андрія Марчака

з його славними на цій Ві-

день творчими, котрі не-діально прибули до Канади.

Граючи не тільки в Вінніпегу, але відвідую і на колонії.

Ap. Marchak,

Gonor, Man.

WINNIPEG DRAY CO.

J. V. THORLAKSON

Власник.

Перевозимо річи до всіх ча-стин міста і передмістя.

З меблями обходимося дуже

осторожно. Спеціальні ціни.

Покличте нас телфоном:

Garry 2122

Winnipeg Dray Co.

КРАЭВІЙ ЛІКАР

Dr. G. KAFLICHMAN

спеціаліст венеричних хвороб, як сифі-

і т. ін. внутрішніх, хірургічних

і жиночих. Операції виконуємо по по-

мочі електрики. Мешкає і одиєні:

453 Selkirk Ave.

Telephone: St. John 1772.

Старокрасна канцелярія.

Fenson & Schiller полагоджує єї справи: ви-ра-бляє повномочія, контракти купна і продажа, стя-гає довги в старім краю, продає грунти, вносить по-дання о звільненні від асентерунку і від військових вправ.

Вирабляє горожанські папери.

Продав шіфкарти на найліні кораблі і найлінії до всіх частей світу.

Продаємо, купуємо і міняємо також доми, лоти і фарми.

Вирабляємо позички.

Полагоджуємо також всі справи судові тутешні через нашого адвоката.

Наших клієнтів обслугуємо честно і по умір-ко-ваній ціні —

Зайдіть і переконаетесь.

FENSON & SCHILLER

854 Main St. Winnipeg, Man.
Phone St. John 1622

ПОРЯДКОВЕ

PIK V.

З ПОЛ
ВІЙНИ

Делегати, що бу-
ні на миріві кон-
до Лондону, не ве-
дуться, і війна роз-
нашово. Болгари по-
ли аж тоді застано-
ну, коли цілком
турків з Європи,
ські і сербські ві-
облятали Адрі-
ропочали бомбар-
місто. Під Чаталь-
же нема спокою. почалась на цілій

Коли балканські
розвоювали війну
цілою силою, то
ським турецьким
лике незадоволені
турецькі війська
влять чоло під Ча-
не узнали нового
візиря, Шефкет
носить ся з думкою
на молодо-турець-
за замордовано. На
Адріанополь в
огни. Болгари та-
з армат, що запа-
Жовніри, що уті-
апополя, говорят
ська турецькі се-
зньйше будуть зу-
датись, бо дась
не тільки брак х-
палива.

Страшну битву
собою обі армії
лі, де агинуло 50
Болгари нищу-
ла, та вирізують
тільки поплату

турки так п-
Болгарами, що
ські війська в
до міста Гампто-
не маючи спре-
нитися на кора-
ли у воду. Вод-

люді, адресом в к-
Ми так
Продає
офіс

AL

C.

667 M

Важна Новина!

Географічний АТЛЯС

проф. Д-ра М. Кордуби

в обемі 24 карт [мапи] з ладною мапою України.

Всі мапи в 8 кольорах.

Величина кождої мапи 12½x10½ цалів [32x26 цтм]

Уважайте

Се є одноке і перше видане